

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған «Сейфуллин оқулары – 17: «Қазіргі аграрлық ғылым: цифрлық трансформация» атты халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференцияға материалдар = Материалы международной научно – теоретической конференции «Сейфуллинские чтения – 17: «Современная аграрная наука: цифровая трансформация», посвященной 30 – летию Независимости Республики Казахстан.- 2021.- Т.1, Ч.2 - Б.188-191

ОҚУ ҮДЕРІСІН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЖАҢА ФОРМАСЫНЫҢ БІРІ – ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

*Шаден Салтанат Сайлауқызы
«5B012000» -Кәсіптік оқыту мамандығы,
05-120-17-01 топ, 4 курс студенті*

Бүгінгі әлем дамуының жаңа ұстанымдары білім беру жүйесінен күн сайынғы экономикалық, әлеуметтік және мәдени өзгерістерге мейлінше бейімделуді талап етеді. Әлем қазіргі күні «білім қоғамын» және «білім экономикасын» құру бағытында. Бұл ауқымды мәселе туралы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті- Елбасы Н.Ә.Назарбаев жолдауында былай деген: «Біз білім беруді жалғастыруды одан әрі жалғастыруға тиіспіз. Сапалы білім беру Қазақстанның индустрияландырылуының және инновациялық дамуының негізіне айналуы тиіс». Сондықтан өз шәкірттеріне сапалы нәтижелі білім беруді мақсат еткен әр ұстаз өз тәжірибесін жаңашылдық арнасына бағыттап, әр әдісін тиімді қолдануы шарт. [1].

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2020 жылдың 16-наурызынан бастап Қазақстан Республикасы халқының қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында елімізде төтенше жағдай енгізген болатын. Осыған байланысты еліміздегі барлық мектеп оқушылары, колледж және университет студенттері, оқытушылар қашықтықтан оқытуға көшті [2].

Алдымен «қашықтықтан оқыту» деген ұғымға тоқталатын болсам, қашықтықтан оқыту – адамның білім алуға және ақпарат алуға деген құқықтарын іске асыратын үздіксіз білім беру жүйесі нысандарының бірі. Қашықтықтан оқыту – білім алушы мен педагог қызметкерінің жанама (алыстан) немесе толық емес жанама өзара іс-қимылы кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды және телекоммуникациялық құралдарды қолдана отырып жүзеге асырылатын оқытуды айтамыз.

Қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудың 3 түрлі формасы бар: онлайн (синхрондық), оффлайн (асинхрондық) және кең таралған үшінші түрі вебинар.

Онлайн режимдегі оқыту дегеніміз – интернет ресурстарының көмегімен ағымдағы уақытта белгілі бір қашықтықта оқытушы экранын көру арқылы оқытуды ұйымдастыру формасы.

Оффлайн режимдегі оқыту дегеніміз - интернет ресурстарының көмегімен (электрондық пошта) білім алушылар мен оқытушылар арасындағы ақпарат алмасуды қамтасыз етуге мүмкіндік беретін оқытудың формасы.

Вебинар дегеніміз – интернет желілерінің көмегімен семинарлар мен тренингтер өткізу формасы [3].

Кез келген оқыту түрі біржақты бола бермейді. Яғни, оның өз артықшылықтары мен кемшіліктері де болады. Қашықтықтан оқыту түрінің еркіндігі мен икемділігі, географиялық жағдайға қарамайтын, кез-келген тұлғаның білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға мүмкіндік тудыратын артықшылығы бар болғанымен, қашықтықтан жұмыс істеу кезінде қатысушылардың бір-бірімен жеке байланысы аз, кейде мүлдем жоқ деп те айтуға болады. Сондықтан мұндай оқыту нысаны коммуникабельділік, сенімділік, командада жұмыс істеу дағдыларын дамыту үшін қолайлы емес. Дегенмен, карантин аяқталып, өз оқу орнымызға оралған жағдайда дәстүрлі оқыту түрімен қатар қашықтықтан оқыту түрін де бірге ала жүреміз деген ойдамыз. Себебі жаңа ғасыр адамзаттан оның кәсіби қызметіндегі барлық өзгерістерді біліп, үнемі білім деңгейін жетілдіріп отыруды қажет етеді [4].

Қашықтықтан оқытудың өзіндік артықшылықтары мен кемшіліктері орын алуда.

Артықшылықтары:

- Курс бойынша жүктелген материалдарды білім алушылардың кез-келген уақытта қарап, игере алуы;

- Әр білім алушы оқу материалдарын өз қарқынына қарай игеріп, жүктелген дәрістерді, видео дәріс материалдарын бірнеше рет қарап, күрделі сұрақтарды терең меңгеруге мүмкіндік алады;

- Қашықтықтан білім алу арқылы білім алушы жоғары баға алу мүмкіндігіне ие. Ғалымдардың зерттеу нәтижелері көрсеткендей, қашықтықтан оқыту нәтижелерінен алған бағалар, дәстүрлі білім беруде алған бағалардан жоғары екендігін көрсетті;

- Оқу материалдарын білім алушылар өздігімен оқитын болғандықтан тақырыптарды есте сақтау, түсіну қабілеті артады;

- Қашықтақтан оқу барысында білім алушы жаңа технологияларды, программалық бағдарламалармен танысуға мүмкіндік алады;

- Білім алушылар мен оқытушылар арасындағы байланыс әртүрлі әдістермен on-line және off-line арқылы жүзеге асады;

- Электронды почта арқылы кеңес беру, білім алушылар жіберген материалдарды қарап, сұрақ- жауап жазу қазіргі жағдайда өте тиімді болуда;

- Қашықтықтан оқитын білім алушылар үшін оқулық пен әдістемелік кешеннің жетіспеушілігі сияқты мәселелер орын алмайды. Барлық әдебиеттерге қолжетімділік университеттің қашықтықтан оқыту порталында немесе оқытушының жеке почтасы арқылы жүзеге асады;

- Дәстүрлі оқытуда университет пен үйдің, лекция мен семинардың арасында жүгіріп жүріп, уақыт жетпейтін. Қазір үйде отырғандықтан ғылыммен айналысуға, білімді арттыруға мүмкіндік туды. Отбасымызбен бірге өткізетін күндеріміз көбейді деп ойлаймын;

- Қашықтықтан оқыту кез-келген уақытта және компьютер мен интернет бар кез-келген жерде оқуға мүмкіндік береді. Оқу жоспарына сәйкес материал оңай құрастырылады. Білім алушылар мен оқытушылар арасындағы диалог бейнеконференция, топтық чаттар, презентациялар, тесттер, бейнероликтер арқылы жүзеге асырылады.

Кемшіліктері:

- Қашықтықтан оқыту жұмыстары үшін білім алушыға да, сабақ беретін оқытушыға да үлкен мотивация қажет;

- Қашықтықтан оқытудағы кемшіліктердің ең маңыздысы практикалық білімнің жетіспеушілігі. Практика көбірекбағытталғанпәндердіқашықтықтаноқытуқиынғасоғады;

- Қашықтықтан оқытудағы негізгі қиыншылық жекелеген оқытушылар мен білім алушылардың компьютерлік сауатсыздығы;

- Тыңдаушылардың идентификациялау мәселесі. Порталдың жұмыс жасамауы, интернеттің үзіліп қалуы, ауылдық жерде тұратын білім алушылардың интернетке қолжетімсіздігі;

- Білім алушылар мен оқытушыларда физикалық қозғалыстар аз болуының және компьютер, электронды құралдардың алдында көп отыруларының салдарынан денсаулықтарына кері әсерлерін тигізді[5].

Қашықтықтан оқытудың қиындығына тоқталсам. Оқытушы мен білім алушы арасында бетпе-бет қарым-қатынас болу керек деп ойлаймын. Бұл дәріс барысында оқытушының өз ойын дұрыс жеткізу үшін қажет. Онлайн оқуда білім алушылардың лекцияны түсінген, түсінбегендігін немесе сұрақ

қойғысы келетіндігін ұғу да қиындық туғызады. Сонымен қатар, көптеген білім алушы ауылдық жерлерден болғандықтан, олардың онлайн сабақтарға шығуға мүмкіндігі болмайды. Олар ұялы байланыс іздеп тау-тасты кезуге немесе интернет ұстайтын жерлерге қатынасып оқуға мәжбүр. Бұл онлайн оқудың басты қиындығы болып отыр. Техникалық олқылықтардың салдарынан, интернеттің дұрыс жұмыс жасамауы кесірінен лекция барысында дауыс естілмей қалуы сияқты жағдайлар көптеп кездеседі[6].

Қорыта келе айтарым, қашықтықтан оқыту жүйесінің рөлі қазіргі таңда білім саласы үшін өте жоғары, себебі бұл жүйе арқылы оқытушыларымыз бен білім алушыларымыз әлемдік ақпараттармен байланысуга, білімдерін онлайн жалғасыруға, ғылыми және шығармашылық жұмыстарын жетілдіруге, әлемдік ақпарат кеңістігінде өздерінің білімдерін шындауға зор мүмкіндік алады[7].

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы // Қазақстан мұғалімі. — 1999. — 23 шілде. — 2–5-б.
2. Қазақстан Республикасы Конституциясының «Төтенше жағдай туралы» Заңының 4, 5, 6-баптары.
3. Білім беру ұйымдарына электрондық оқыту жүйесін енгізу жағдайында педагогтардың біліктілігін арттыруды ұйымдастыру әдістемесі / Ахметова Г.К., Караев Ж.А., Мухамбетжанова С.Т. // Алматы:АҚ «ҰБАО «Өрлеу», 2013.
4. Қазақстан және ТМД елдеріндегі білім беруді ақпараттандырудың IV Халықаралық форумының ғылыми мақалалар жинағы (18-19 бет.38-39 бет. 118-119 бет. 460-461 бет).
5. <https://baq.kz/news/othernews/qashyqtan-oqytu-qiyndygy-men-artyqshylygy-qanday/>
6. «Технологиялық және кәсіптік білім» журналы №1(28) / 2017/18 бет-автор Джумажанова Г.Ж
7. I.V. Vachkov .«Basic Technologies of Group Training» Moscow (1999)